

Referat fra møte nr. 1-2013 i styringsgruppe for tiltak mot *Gyrodactylus salaris* på Helgeland, 14. mars 2013

Møtet ble avholdt som telefonmøte kl. 09.00 -11.00

Deltakende:

Tore Vatne (TVA), Fylkesmannen i Nordland (FM)
Sturla Brørs (SBR), Direktoratet for naturforvaltning (DN)
Helge Dyrendal (HDY), Direktoratet for naturforvaltning (DN)
Jørgen Borgan (JBO), Mattilsynet (MT)
Helge Bardal (HBA), Veterinærinstituttet (VI)
Håvard Lo (HLO), Veterinærinstituttet (VI)
Espen Holthe (EHO), Veterinærinstituttet (VI)

Meldt frafall før møte:

Hege Osen Reinfjell (HOR), Mattilsynet (MT)
John Haakon Stensli (JHS), Veterinærinstituttet (VI)

Tore Vatne ledet møtet.

Sak 0/2013 (ikke på saklista): Andre saker av interesse.

-SBR informerte om at nytt forslag til Handlingsplan mot GS (HPGS) er oversendt MT fra DN. Planen vil, om ikke MT har større innvendinger bli oversendt MD om ikke lenge.

-DN er bedt av MD å levere evalueringsrapport angående innsjøbehandlingen til MD innen 01.06.13.

Sak 01/2012: Regnskap og sluttrapportering, status.

-HBA informerte kort om regnskapet både på Vefsna elv og Vefsna Innsjø. Prosjektene må sees i sammenheng pga. overlappende oppgaver. Vefsna elv hadde et underforbruk i forhold til budsjett, og Vefsna innsjø hadde et overforbruk. Overforbruket på innsjøprosjektet skyldes i stor grad økt timeforbruk hos VI, større bruk av innleid personell under behandling og større bruk av innleid ekspertise enn budsjettet. Regnskapet for 2012 er avsluttet, og DN har godkjent utgiftene og overskridelsene er dekket.

-HBA informerte også angående status for sluttrapport for arbeidet i Vefsnaregionen. Utkast av rapporten vil bli utsendt for kommentarer til DN og FM den 19. april. Rapporten vil dekke all aktivitet i Vefsnaregionen knyttet til forberedelser, behandling og fiskebevaringstiltak i prosjektårene 2009-2012, samt nødvendig historikk.

-FM har rapporteringsfrist til MD innen et halvt år etter avsluttet behandling. FM har ønske om å benytte deler av VIs rapport i dette rapporteringsarbeidet, men vil mulig rapportere noe i forkant om VIs rapport ikke er slutført i tide til FMs rapportering.

Sak 3/2013: Status rotenonanalyser.

-HBA orienterte. Stamsløsning benyttet for analyse av rotenoninnhold i CFT-legumin har gitt 30 % for høye verdier. Dette har medført en systematisk feil i prøvene fra oktoberbehandlingen. På grunnlag av dette er alle målte konsentrasjoner blitt nedjustert 30 %. Dette er positivt, da analyseresultatene nå stemmer godt overens med analyser gjort av VESO/Kemira. Korrigert gjennomsnittlig konsentrasjon for innsjøene under behandling blir da grovt sett på det nivået doseringen ble styrt etter, 0,7 ppm.

Fra behandlingsdato til nye prøver ble tatt den 29.nov., er det en reduksjon i rotenonkonsentrasjon på omtrent 30 %. Denne nedgangen skyldes nok i all hovedsak fortykning.

Det var planlagt nytt prøveuttak i uke 6, 2013, men det har ikke vært mulig å få tatt nye prøver i uke 6, eller senere pga. værforhold som sterk kulde, overvann og flom. Det gjøres ett nytt forsøk på prøveuttak fredag 15.mars.

Sak 3/2013: Beredskapsplan

-HBA orienterte. Det er ønskelig å lage egen beredskapsplan for å sammenfatte hva som er nedfelt i gjeldende planverk, samt foreslå ulike behandlingsstrategier ut fra hvilket vassdrag en eventuell re-smitte påvises. Dette for å kunne handle raskt ved en eventuell påvisning av gyro. Beredskapsplanen foreslås i første omgang å begrenses til del-regionene Halsan og Leirfjord. Dette fordi det her er sannsynlig å få til et prøveuttak av laksunger i 2013, og undersøkelser i elver i disse del-regionene er lagt inn i friskmeldingsprogrammet.

VI lager forslag til beredskapsplan innen neste styringsgruppemøte. Beredskapsplanen må utvides til å omfatte elvene i indre Vefsnfjord innen 2014.

Sak 4/2013: Biologiske etterundersøkelser 2013

-TVA orienterte. Etterundersøkelsene som bør gjennomføres er tredelte:

1. Musling Fustavassdraget. NINA bør bes om å gjøre oppfølgingsundersøkelser på tilstanden hos muslingene som står igjen urørt i Fusta nedstrøms Forsmoforsen, samt muslingene som ble satt i bur ved utløp Fustvatnet. Det bør også undersøkes om hvordan tilstanden til muslingene som ble flyttet til Herringelva er, spesielt da med tanke på den økte eksponeringen disse fikk i forbindelse med endringer i behandlingsregimet i Herringelva. DN følger opp og informerer NINA ved Bjørn Mejdell Larsen angående dette.

DN må avklare finansiering og omfang av arbeidet.

2. Bunndyr Fustavassdraget. Det bør gjennomføres minimum en innsamling av bunndyrfauna i sommerhalvåret 2013 med en ev. forsterkning på høsten 2013. Disse undersøkelsene må sees i sammenheng med de referanseområder som er ellers i regionen. Det er gjort en del undersøkelser i regi av Vitenskapsmuseet i Trondheim i 2011 og 2012 på bunndyrfauna i Fustavassdraget.

Ny finansiering må avklares mellom DN og FM. Det anbefales at DN følger opp dette sammen med finansiering av annen FoU virksomhet i regionen.

3. Fisk. Det ønskes at det gjennomføres el-fiske for å avdekke om gyting av ørret høsten 2012 har vært suksessfull i de største innløpselvene i innsjøområdet. Dette arbeidet kan legges til MON KF. Områder i nedre deler av Herringelva kan vektlegges for også å avdekke om det finnes årsyngel av røye i dette området. Det vil også være interessant å undersøke om røyerogn fra gyting i 2012 har

overlevd og klekket i innsjøene, men det anses å være lettere å gjennomføre undersøkelser på dette i 2014.

Sak 5/2013: Bonitering av Vefsna og Fiskerapport Fusta

-TVA informerte. Bonitering Vefsna. Det ble i 2012 gjennomført bonitering av Vefsna fra Laksforsen og opp. Ca. 50 % av arealene oppstrøms Laksforsen er egna som gyte- og oppvekstarealer for anadrom fisk. Av totalarealet i Vefsna er kun 14 % av arealet som er karakterisert som egna produksjonsområde å finne nedenfor Laksfors. Vefsna nedenfor Laksfors ble bonitert i 2011. Endelig rapport angående boniteringene ferdigstilles i disse dager.

-TVA informerte. Fiskerapport Fusta. Det ble i 2011 utført fiskebiologiske undersøkelser i innsjøene i Fustavassdraget, gjennomført av Øyvind Kanstad Hansen. Denne rapporten sys nå sammen med UiTs rapport angående genetikk på røye og ørret i de samme vannene, og genetikk på ørret i de største tilløpselvene i til innsjøene. Samlerapporten vil blant annet bli et viktig verktøy i det videre bevarings og reetableringsarbeidet i Fustavassdraget, og i arbeidet med driftsplan. Rapporten er under ferdigstillelse.

Sak 6/2013: Driftsplan Vefsnaregionen

-TVA informerte. Det foreligger en eldre driftsplan for elvene nedstrøms dagens sperrer i regionen. MON KF har fått i oppdrag fra rettighetshaverne å oppdatere dette planverket. Den nye driftsplanen vil også involvere innsjøområdet i Fustavassdraget og Drevjavassdraget. Driftsplanen vil bli delt i to faser: Fase 1 Reetableringsperioden, og Fase 2 Driftsfasen etter friskmelding. Arbeidet med planverket blir finansiert gjennom FM, Vefsnlaks og Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner.

-I forbindelse med reetableringsfasen i driftsplanarbeidet er ny fisketrapp i Forsjordfossen skissert. Denne er ikke finansiert, men det er levert finansieringsforslag til dette arbeidet til revidert statsbudsjett. En fungerende trapp i Forsjordet vil være viktig for forvaltningen av og reetableringsarbeidet i Vefsna.

Sak 7/2013: Konsekvensvurderinger «Fustavassdraget ovenfor fisketrapp»

-TVA informerte. Grunneierne i Fustavassdraget har bedt om en vurdering av konsekvenser med tanke på oppslipp av anadrom fisk over trappa i Forsmoforsen, da både med hensyn til fiskereglement og biologiske vurderinger. FM har forfattet et notat der spørsmålene er forsøkt besvart. FM konkluderer med at sjøørret bør flyttes opp i friskmeldingsperioden. Etter dagens kunnskap har FM ikke grunnlag for å anbefale oppflytting av laks etter friskmelding. Ny vurdering av dette vil gjøres når friskmelding av innsjøområdet nærmer seg. Notatet fra FM vil bli lagt ut på nyhetssak på nettet i løpet av få dager.

-Prosesser og rutiner i forbindelse med friskmelding av regionen og av innsjøområdet bør være fast på sakslisten i Styringsgruppa.

Sak 8/2013: Organisering av reetableringsarbeidet og eierskap reetableringsplan.

-ESH orienterte. Arbeidet ledes av en styringsgruppe bestående av representanter for Direktoratet for naturforvaltning, Fylkesmannen i Nordland og Mattilsynet i Nordland. Prosjektleder for

bevarings- og reetableringsarbeidet er sekretær i gruppa. Styringsgruppas rolle er å definere rammer og vilkår arbeidet skal skje innenfor, samt å konkretisere målformuleringer.

Arbeidet planlegges av en reetableringsgruppe. Denne består av en indre gruppe som utarbeider planene, og en ytre gruppe med berørte parter som skal informeres og høres. Indre gruppe består av prosjektleder (VI er prosjektleder og koordinerer reetablerings og bevaringsarbeidet i Vefsna regionen), en representant fra Fylkesmannen i Nordland, en representant fra DN, en felles representant fra regulantene, en fellesrepresentant fra elvene som er behandlet og en fellesrepresentant fra innsjøene som er behandlet, samt en representant fra MON. Ytre gruppe består av berørte parter som JFF, grunneierforeninger, interesseorganisasjoner, kommunerepresentanter mm. Ytre gruppes rolle er å komme med innspill til planene som utarbeides av indre gruppe.

Den indre gruppa rapporterer til styringsgruppa, og sørger for at all informasjon formidles videre til den ytre gruppa som består av interessenter og rettighetshavere. Det skal opprettes arbeidsgrupper for hvert vassdrag, og det er også en egen arbeidsgruppe for fiskeproduksjon.

-Etter en kort diskusjon om eierskapet til reetableringsplanen, ble det besluttet at FM bør ha eierskapet til reetableringsplanen i kraft av å være tiltakshaver.

-DN ved HDY, foreslo å endre navn på styringsgruppa fra Styringsgruppe til Koordineringsgruppe. Dette ble det ikke tatt stilling til på møtet.

Sak 9/2013: Oppdatering av reetableringsplanen.

- ESH informerte. Planen må reduseres og bli mer konkret på det arbeidet som skal gjøres fremover. FM og VI gjennomfører dette arbeidet og frist for ferdigstilling er satt til 10. mai.

Sak 10/2013: Oppslipp av sjøørret og sjørøye i regionen.

-HLO hadde en kort gjennomgang av status og prosedyrer i forbindelse med oppslipp av sjøørret og sjørøye. Avgjørelse om hvilke prosedyrer som skal benyttes i de ulike vassdraga ble ikke avgjort. VI skal levere et notat til Styringsgruppa med tilrådinger til gjennomføring av oppslipp i de ulike vassdraga med tanke på prosedyrer for saltbehandling og artstesting av fisk i forbindelse med oppslipp. Et slikt notat skal leveres styringsgruppa innen 1. mai, styringsgruppa vil ta stilling til de anbefalte prosedyrer ved neste møte.

Sak 11/2013: Status fiskeanleggene

-EHO orienterte. Tilstanden på fiskeanleggene er meget god. Fisk produseres etter plan og kvaliteten på fisken synes meget god. Utsett av smolt i Vefsna 2013 blir noe mindre enn planlagt, men yngelproduksjonene er økt, slik at antallet fisk til utsett opprettholdes. Arbeidsforhold for innleide på Leirfjord avklares i disse dager.

Mattilsynet har gitt tillatelse til utsett av fiskemateriale fra genbanken på Bjerka, Leirfjordanlegget og Krutåga kultiveringsanlegg etter søknad fra VI. FM etterspurte søknad angående utsett av fisk til FM og Fylkeskommunen. Denne vil bli sendt fra VI til FM snarest.

JBO informerte. Helsetilsynet på Leirfjord har i 2012 ikke tilfredsstilt regelverket om antall helsetilsyn i Akvakultur driftsforskriften og forskrift om nasjonale laksefjorder og laksevassdrag.

Helgelandskraft (HK) har blitt informert pr brev angående dette av MT. HK har ikke svart innen fristen og neste skritt fra MT er evt. varsel om tvangsmulkt eller forbud mot utsetting av fisk.

-EHO informerte. I møte mellom HK, DN og VI i uke 10, er det avklart at helsetilsynet ved anlegget må økes for å tilfredsstillende gjeldende lovverk. Ny avtale med fiskehelsetjeneste er under oppfølging.

Sak /2013: Budsjett tiltak 2013.

-VI har spilt inn budsjettforslag til aktivitet i forbindelse med reetablerings og bevaringsarbeidet i Vefsnaregionen til DN. VI har også sammen med MON KF sendt forslag til budsjett for MON KFs aktivitet i 2013 til DN og FM. DN vil avgjøre budsjettforespørselene første uke etter påske.

FM/MON KF har noe etterslep i regnskapet fra 2012, dette er nå fanget opp i budsjett for 2013 og søknad om ekstrabevilgninger er sendt DN. DN vil ta stilling til dette første uke etter påske.

Sak 13/2013: Behov for informasjonsformidling.

-TVA informerte. Det har kommet ut lite informasjon fra arbeidet i regionen siden behandlingen i oktober. FM vil derfor i løpet av kort tid skrive en nyhetssak på nettet, hvor referatet fra møtet i styringsgruppa, konsekvensnotatet for Fusta, boniteringsrapport for Vefsna og fiskerapport fra Fustavassdraget vil bli lagt ut. Når årsrapporten og oppdatert reetableringsplan er klar, vil disse dokumentene lagt ut som del av en egen nyhetssak.

-HDY informerte. DN har foreslått at miljøvernministeren kan delta på de første utsettene i Vefsna. MD har ikke svart på forespørselen.

-Det har også kommet forespørsel fra Helgeland Arbeiderblad og Helgeland blad om å være med på de første utsettene i vassdraga. Disse imøtekommes.

- Evt.: HLO forespurte styringsgruppas rolle i det videre arbeidet i Ranaregionen, dette tas som egen sak på neste styringsgruppemøte.
- Neste møte: avtales senere, men innen 14. mai

Referent: Espen Holthe

Referat legges ut på gyroportalen, på fylkets nettsider og sendes ut til alle på observatørlista (adressater som ikke har tilgang til portalen)